

TAUSTASELVITYS LÄMMITYSPOLTTOAINEIDEN VEROTUKSEN KEHITTÄMISESTÄ

Valtiovarainministeriön pyytämässä taustaselvityksessä ”Lämmityspolttoaineiden verotuksen kehittäminen” (VTT-R-5171-10) VTT on tarkastellut erilaisia lämmityspolttoaineiden mahdollisia veromalleja, ja niiden vaikutuksia eri polttoaineiden ja lämmitysmuotojen kilpailukykyyn. Tarkasteltavat veromallit on valittu siten, että niillä pystyttäisiin myötävaikuttamaan muuttuvissa olosuhteissa ilmasto- ja energiastrategian vuoteen 2020 asetettuihin tavoitteisiin. Lisäksi niillä toteutettaisiin verokertymälle asetettavia tavoitteita, jotka perustuvat työnantajien kansaneläkemaksun poiston yhteydessä keväällä 2009 hallituksen tekemään päätökseen korottaa lämmityspolttoaineiden ja sähkön veroja noin 750 miljoonalla eurolla.

Taustaselvityksessä on tarkasteltu kaikkia fossiilisia polttoaineita tasapuolisesti kohtelevia veromalleja, joissa lämmitykseen käytettävillä polttoaineilla on fossiilisen polttoaineen energiasisällöstä riippuva energiaverokomponentti ja hiilidioksidipäästökertoimesta riippuva hiilidioksidiverokomponentti. Tavoitteena on ollut löytää liikennepolttoaineiden verotukselle kehitetyn ympäristömallin pohjalta lämmityspolttoaineille vastaava uusi verorakenne. Se tuo esille polttoaineiden hiilidioksidipäästöjen erot, ja siinä kokonaisverokertymää ja verotuksen painotuksia voidaan säädellä energiasisältö- ja hiilidioksidiverokomponentilla. Lähipäästöille tai muiden haitallisten aineiden päästöille perustuvalla veroporrastuksella ei arvioitu olevan perusteita.

Jotta energiaverotuksen ja päästökaupan päällekkäistä hiilidioksidiohjausta voitaisiin välttää, päästökauppasektorille tarkasteltiin 0, 50 ja 100 prosentin huojennusta hiilidioksidiverosta. Huojennus parantaisi yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon laitoksissa tuotetun kaukolämmön kilpailukykyä verrattuna päästökaupan ulkopuolella olevaan kiinteistöjen lämmitykseen. 50 prosentin huojennus vastaisi suuruusluokaltaan arvioitua päästöoikeuksien ilmaisjaon osuutta kaukolämmön tuotannolle.

Taustaselvityksessä tarkasteltiin eri veromallien vaikutuksia eri polttoaineiden ja lämmitysmuotojen väliseen kilpailukykyyn. Uusiutuvien energialähteiden kilpailukyky parantuisi olennaisesti fossiilisten polttoaineiden verotuksen noustessa ja uusiutuvien energialähteiden käyttö kasvaisi kohti vuoden 2020 sitovia velvoitteita. Samalla verojen lisäys johtaisi energiatehokkuuden parantamiseen ja energian säästöön. Muiden kuin verotuksesta johtuvien muutosten suuruutta ei voitu arvioida. Verotuksen lisäksi polttoaineiden kilpailukykyyn ja käyttöön vaikuttavat monet muut tekijät, joista olennaisesti vaikuttavina mainittiin fossiilisten polttoaineiden maailmanmarkkinahinnat, päästöoikeuden hinta ja vasta suunnitteilla olevat uusiutuvien energialähteiden tukitoimet. Eri voimalaitostyypeillä ja niiden eri polttoaineilla on erilainen kyky tuottaa sähköä lämmön tuotannon yhteydessä. Voimalaitosten ajojärjestykseen vaikuttavat polttoaineen veroton hinta, ostosähkön hinta ja päästöoikeuden hinta, ja niiden vaikutus voi olla merkittävästi suurempi kuin veromuutoksen vaikutus esimerkiksi maakaasu- ja kivihiililaitoksilla.

Taustaselvityksessä ei tarkasteltu lähemmin yhtenä vuonna tehtävän suuren veronkorotukseen liittyviä erityispiirteitä eikä mahdollisia joustoja. Kivihiiltä on hallituksen antamassa lakiluonnoksessa ehdotettu verotettavaksi päästökaupassa mukana olevissa laitoksissa 12,8 €/MWh ja maakaasua 10,7 euroa/MWh. Maakaasulla on nyt 50 prosentin alennus veroista, minkä poistuminen siirryttäessä kaikkia fossiilisia polttoaineita tasapuolisesti kohtelevaan verotukseen aiheuttaisi maakaasulle noin 10 prosentin hintapaineen kilpailukyvyn pitämiseksi nykytasolla kivihiileen verrattuna. Se vastaisi päästöoikeuden hinnan muutosta 10 euroa/tonni. Päästöoikeuksien hinnan nousua on ennakoitu tapahtuvan seuraavalla päästökauppakaudella vuodesta 2013 alkaen. Suomessa käytettävän maakaasun hinnoitteluun vaikuttaa olennaisesti käyttäjän vaihtoehtoisten polttoaineiden käytön kustannukset.

Taustaselvityksen luonnos on ollut saatavilla valtiovarainministeriön www-sivuilta elokuusta 2010 alkaen. Selvitystä tullaan vielä täydentämään.